

OSREBNJA
KNOŽANCA
CELJE

RUDAR

PREMOGOVNIK
VELENJE

ČASOPIS PREMOGOVNIKA VELENJE, ŠTEVILKA 4, MAJ 2000, LETO XXXIV

Izdajatelj**Premogovnik Velenje****Ureja uredniški odbor**

Božena Steiner, Diana Janežič, Dragica Marinšek, Ivo Hans Avberšek, Aca Poles, Peter Pušnik, Boris Potrč, Jože Kožar.

Glavna urednica

Diana Janežič

Novinarka in lektorica

Dragica Marinšek

Oblikovanje

Ivo Hans Avberšek

Grafična priprava

NAŠ ČAS, d.o.o. Velenje

Tisk

Grafika Bizjak Velenje

Naklada

4000 izvodov

Naslov

RUDAR, Partizanska 78, 3320 Velenje, tel. (03) 871-465 int. 18-15, fax (03) 869-131, E-mail Diana.Janezic@rlv.si

Rudar je vpisan v register časopisov in se po mnenju Ministrstva za informiranje z dne, 14.2.1992, št. 23/67-92 šteje za izdelek iz tarifne številke 3, tč. 13 Tarife prometnega davka, za katere se plačuje davek od prometa proizvodov po 5-odstotni stopnji.

Glasilno Rudar je brezplačno.

Prihodnja številka Rudarja izide konec junija. Prispevke zanjo lahko pošljete v uredništvo najpozneje do 20. junija 2000.

Naslovnica

Letošnjo pomlad oziroma zgodnje poletje je najlepše preživljati v naravi.

foto:

Hans Avberšek

strani 4 in 5

Potem ko smo opravili že skoraj polovico delovnih nalog v letu 2000, so konec maja organi upravljanja v podjetju - kolegiji, sindikat, svet delavcev, nadzorni svet - končno obravnavali predlog letnega delovnega načrta. Letos tako pozno zato, ker je Ministrstvo za gospodarske dejavnosti šele v aprilu izdelalo "Globalni plan poslovanja - izhodišča za izdelavo gospodarskih načrtov podjetij elektrogospodarstva in premogovništva."

stran 6

16. in 17. maja sta v podjetju potekali redna presoja usklajenosti proizvodnje in celotnega sistema delovanja podjetja s standardom ISO 9001 ter hkrati certifikacijska presoja usklajenosti sistema ravnanja z okoljem s standardom ISO 14001. Ugotovitve presojevalcev na zaključnem sestanku 17. maja so se nanašale na program presoje usklajenosti s standardom ISO 14001 in zaključili so, da v Premogovniku Velenje ne ugotavljajo posebnih odstopanj od standarda ISO 14001.

stran 7

V Premogovniku Velenje letos nadaljujemo preobrazbo poslovnega sistema in začenjamo z drugo stopnjo, to je z iskanjem možnih smeri razvoja. Pri tem je treba izdelati več strateško pomembnih dokumentov. V projektu preobrazbe sodelujemo s svetovalno

Letošnji dan rudarjev bomo praznovali v soboto, 1. julija.

Tradicionalni in letos jubilejni, 40. skok čez kožo, se bo začel ob 18. uri na stadionu ob jezeru.

Po prireditvi ste vabljeni na družabno srečanje ob Škalsko jezero.

Srečno!

Odbor za pripravo praznovanja dneva rudarjev

Ustvarjalna klima, znanje in izkušnje

Spremembe v elektroenergetskem sistemu, v premogovništvu in v Sloveniji narekujejo stalna prilagajanja in preobrazbe poslovnih sistemov. Spremembam sledijo, seveda, predvsem tisti poslovni sistemi, ki se želijo v vedno ostrejši konkurenci in zahtevah trga ne le obdržati, ampak še bolj uveljaviti, postati ekonomsko uspešnejši. Nenehna prilagajanja so potrebna vsak dan, vsako leto, večje zahteve pa povzročijo, da se mora poslovni sistem preobraziti skrbno načrtovano in temeljito. Pred takšno preobrazbo je tudi poslovni sistem Premogovnika Velenje.

Preobrazba se je začela lani, ko smo sklenili sodelovanje s svetovalno hišo ITEO iz Ljubljane. V prvi stopnji smo analizirali stanje v podjetju in izdelali poslovni profil podjetja za vsa področja delovanja, torej z vidika poslovanja, tehnologij, prodajnih področij, kadrov, organiziranosti, ekonomike in financ. Na teh ugotovitvah bo temeljilo delo na drugi stopnji, ki bo potekalo letos, to je iskanje možnih smeri razvoja.

Kako se lotiti preobrazbe podjetja?

Po besedah dr. Franca Žerdina, direktorja podjetja, je preobrazbo treba opreti na nekaj dejstev. Osnovna dejavnost Premogovnika Velenje bo še naprej pridobivanje premoga. Premogovnik bo lahko uspešno posloval, če bo uspešen pri sklepanju dolgoročne pogodbe o prodaji premoga v TEŠ. V elektroenergetskem sistemu načrtujejo spremembe, ki bodo vplivale tudi na premogovništvo. Preobrazba podjetja ni potrebna zaradi prezaposlenosti, temveč je treba zaposlene prerazporediti, urediti plačno politiko in vrednotenje delovnih mest. Preobraziti se mora tudi poslovno vodenje podjetja ter zagotoviti pregledno in učinkovito rast hčerinskih podjetij.

Eden o korakov k preobrazbi podjetja je bila sprememba organizacije Premogovnika Velenje in ustanovitev sedmega hčerinskega podjetja - invalidskega podjetja HTZ v začetku leta. Oblikovano je bilo novo poslovno področje, in sicer razvojno in za njegovega direktorja imenovan dr. Milan Medved.

In na čem bo temeljilo delo razvojnega področja, ki je nosilno pri preobrazbi podjetja?

Vlogo razvojnega področja vidi dr. Medved v realizaciji idej in poslovnih zamisli, v inovacijski dejavnosti, racionalni izrabi prostih virov poslovnega sistema, koordiniranju aktivnosti v poslovnem sistemu, infrastrukturni podpori novih programov in dejavnosti, v koordiniranju aktivnosti pri pridobivanju sredstev ter vključevanju v Evropsko unijo. Spremeniti pa bo treba tudi vrednote zaposlenih.

"Ko je lani hiša ITEO opravila anketo med zaposlenimi o vrednotah, so prvih pet mest zasedle vrednote zaposlenost oziroma delovno mesto, varnost pri delu, tradicija, humanost, aktivno reševanje vplivov na okolje in pripadnost. Ali ne bi morali zdaj prvo vrednoto zamenjati za vrednote, ki delovno mesto lahko zagotovijo, to so ustvarjalnost, uspešnost in podjetnost in jih vgraditi v razvojne načrte matere in hčera?" meni dr. Medved.

Da se torej celovita preobrazba podjetja sploh lahko začne, je treba na vseh področjih ustvariti ustvarjalno klimo, nato pa izkoristiti znanja in izkušnje vseh zaposlenih na vseh ravneh in v vseh delih poslovnega sistema.

Konec maja smo končno dobili delovni načrt za leto 2000

Skrbno načrtovanje in varčevanje

Potem ko smo opravili že skoraj polovico delovnih nalog v letu 2000, so konec maja organi upravljanja v podjetju - kolegiji, sindikat, svet delavcev, nadzorni svet - končno obravnavali predlog letnega delovnega načrta. Letos tako pozno zato, ker je Ministrstvo za gospodarske dejavnosti šele v aprilu izdelalo "Globalni plan poslovanja - izhodišča za izdelavo gospodarskih načrtov podjetij elektrogospodarstva in premogovništva." Ta plan in količinsko elektroenergetsko bilanco je vlada Republike Slovenije sprejela 6. aprila 2000, mi pa smo morali korigirati že v jeseni 1999 izdelan osnutek našega letnega načrta.

Predlog letnega delovnega načrta je bil sprejet na 3. strateški konferenci oktobra lani v Fiesi in je temeljil na štirih strateških ciljnih podjetja ter na 4 do 6-odstotni rasti produktivnosti, merjeni v tonah na zaposlenega, na 4-odstotni rasti produktivnosti, merjeni v tolarjih na zaposlenega in na zaostajanju plač v primerjavi z doseženo produktivnostjo največ za odstotek. Izpolnjevanje teh pogojev je, seveda, temeljilo na načrtovani višini odkopanega premoga v letu 2000. Ta naj bi bila **3,850 milijona ton** pri ceni, ki naj ne bi bila višja od 6 DEM/GJ. Ob povečanju obsega del v dejavnostih izven proizvodnje premoga (predvsem z deli v avtocestnem programu, v železniškem gospodarstvu, z investicijskimi deli v jami v lastni režiji) naj bi poslovali pozitivno. Predlog letnega delovnega načrta je predvideval tudi nadaljnje prestrukturiranje podjetja ter intenzivne priprave na odprt trg z električno energijo v Evropki uniji.

Prvi strateški cilj težko dosegljiv

Že omenjena izhodišča Ministrstva za gospodarske dejavnosti so, seveda, postavila nove pogoje za načrtovanje našega dela v letu 2000. Po njih naj bi letos v podjetjih elektrogospodarstva in premogovništva za 5 odstotkov zmanjšali število zaposlenih glede na leto 1999, realno zmanjšali stroške za material in storitve za 8 odstotkov in načrtovali minimalni obseg investicij. V Premogovniku Velenje naj bi odkopali količino premoga, ki je potrebna za pridobitev 3100 GWh električne energije v TE Šoštanj po ceni **5,65 DEM/GJ** pri vrednosti nemške marke 100,89 SIT celo leto.

Takšna izhodišča v našem podjetju pomenijo, da bo naš prvi strateški cilj - to je tehnično in ekonomsko optimalno poslovanje - težko dosegljiv. Letos naj bi namreč pridobili le malo več prihodka kot lani ali po-

vedano drugače: kljub varčevalnim ukrepom pri vseh stroških naj bi letos poslovali z izgubo okoli milijarde tolarjev.

Doseganje drugih treh strateških ciljev naj bi nadaljevali. Tako za večjo varnost dela in humanizacijo delovnih procesov načrtujemo investicije v nakup novih strojev na pripravnih deloviščih, kjer je delo fizično še vedno zelo naporno. Znatno del investicijskih sredstev naj bi namenili za povečanje stopnje avtomatizacije upravljanja posameznih strojev in naprav in njihovo večjo zanesljivost obratovanja.

Letos bomo zaključili postopke za pridobitev certifikata ISO 14001 in s pripravo programov za uresničevanje ciljev, zapisanih pri posameznih okoljskih segmentih, nadaljevali s sprotno sanacijo ekoloških problemov v Šaleški dolini. Prestrukturiranje podjetja ostaja aktualna naloga tudi letos, saj prehajamo že v njegovo drugo fazo. Hčerinska podjetja imajo zasnovano dobro razvojno strategijo in bodo tudi letos morala čim več prihodka pridobiti na zunanjih tržiščih.

Odkopan premog (skoraj ves v TEŠ)

Od načrtovane količine odkopanega premoga **3,850 milijona ton** ga bomo 3,828 milijona ton ali 99,4 odstotka oddali v TE Šoštanj in torej le še 22.000 ton ali 0,6 odstotka prodali v široko potrošnjo. Načrtujemo, da bo povprečna kurilna vrednost premoga **9.800 KJ/kg**. Premog bomo odkopavali na povprečno 323,6 metra dolgi odkopni fronti, kar bo slabih 50 metrov več kot lani. V Pripravah bodo izdelali 10.207 metrov prog, nekoliko več, 10.733 metrov, pa jih bodo likvidirali.

Za investicije je letos predvidenih 3,5 milijarde tolarjev, kar je manj kot lani. Največ investicijskih sredstev je namenjenih za jamske gradbene objekte (1,3 milijarde), za odkopno opremo (676 milijonov), za opre-

3. skupščina delniške družbe

Nadzorni svet Premogovnika Velenje je potrdil, da bo 3. zasedanje skupščine delniške družbe **6. julija 2000** s tem dnevnim redom: sprejemanje letnega poročila Premogovnika Velenje za leto 1999 z mnenjem revizorja, sklepanje o pokrivanju izgube za leto 1999, sprejemanje sprememb statuta Premogovnika Velenje glede predkupne pravice Republike Slovenije do odkupa delnic, imenovanje revizijske družbe za leto 2000 in imenovanje novih članov nadzornega sveta s strani sveta delavcev.

mo za pripravna delovišča (488 milijonov) ter za zunanje gradbene objekte (325 milijonov).

Letos načrtujemo **24,7 milijard SIT celotnega prihodka**. 85,6 odstotka naj bi ga pridobili s prodajo premoga za proizvodnjo električne in toplotne energije v TEŠ, s posli izven osnovne dejavnosti pa 13,8 odstotka.

Struktura odhodkov v Premogovniku Velenje bo letos zaradi ustanovitve invalidskega hčerinskega podjetja HTZ drugačna in težko primerljiva s prejšnjimi leti, saj so nekateri stroški večji, nekateri manjši. Stroški materiala naj bi bili 4,4 milijarde tolarjev (od tega največ za porabljeno električno energijo, les in gradbeni material), stroški storitev 4,5 milijarde tolarjev, amortizacije 3,8 milijarde tolarjev in stroški plač 8 milijard tolarjev.

Ob koncu leta 2813 zaposlenih

Vladna izhodišča za sestavo letnih načrtov v podjetjih elektrogospodarstva in premogovništva med drugim zahtevajo zmanjšanje števila zaposlenih za 5 odstotkov v primerjavi z letom 1999. Tega v našem podjetju ne bomo mogli v celoti upoštevati, saj smo že v preteklih letih močno zmanjšali število zaposlenih. Bomo pa to sicer počeli tudi letos. Tako naj bi nas konec leta 2000 bilo **2813**, 1. januarja letos pa nas je bilo 2929. Redno in z dokupi naj bi se starostno upokojili 103 delavci, 17 delavcev bo razporejenih v hčerinska podjetja, drugi bodo odšli iz drugih vzrokov.

Letos načrtujemo tudi sklenitev delovnega razmerja z 20 pripravniki. V prihodnjih letih bomo morali še več zaposlovati, saj se bo upokojilo tudi po več kot 150 delavcev na leto, zato smo razpisali več štipendij za študij rudarstva ter za poklica rudarski tehnik in rudar.

Veliko pozornost bomo tudi letos namenili izobraževanju zaposlenih, in to na različne načine: usposabljanje z delom, priprava na strokovne izpite in preverjanje znanja nadzorno-tehničnega osebja, izobraževanje ob delu za pridobitev izobrazbe, izpopolnjevanje znanja po ciljnih skupinah in po različnih področjih.

Drugi strateški cilj, ki govori o varnem in humanem delu, bomo letos dosegali tudi v skladu z dvema novima zakonoma, in sicer zakonom o varnosti in zdravju pri delu ter zakonom o rudarstvu. Oba sta bila sprejeta julija lani. Zakon o varnosti in zdravju pri delu nalaga delodajalcem, da morajo v dveh letih po datumu veljavnosti zakona svojo dejavnost uskladiti z njegovimi zahtevami, določila zakona o rudarstvu pa so nekoliko strožja, nimajo prehodnega obdobja in veljajo takoj, vezana pa so na navodila, ki jih izda pristojno ministrstvo.

Nadzorni svet Premogovnika Velenje je na svoji redni seji 25. maja soglasno potrdil delovni načrt za leto 2000. Kako pa je komentiral njegovo vsebino, posebej to, da je kljub varčevalnim ukrepom ob koncu leta načrtovana izguba?

“Vodstvo Premogovnika je prikazalo vse ukrepe, ki jih je letos že izvedlo in jih še bo, da bi bilo poslovanje čim bolj racionalno. Zaradi nižje cene premoga, kot je bila lani in kot je bila predvidena za letos, pa ni uspelo sestaviti takšnega delovnega načrta, da bi podjetje lahko poslovalo z dobičkom. Dobro je, da je vsaj načrtovana količina odkopanega premoga višja kot lani, tako da v Premogovniku ne bo težav z načrtovanjem delovnega procesa in delovnega koledarja ter izpolnjevanjem drugih obveznosti,” je dejal predsednik nadzornega sveta Matjaž Cerovac.

Tako bomo letos morali izdelati **splošni akt o varnosti in zdravju pri delu**, ki bo nadomestil sedaj veljavni pravilnik o varstvu pri delu iz leta 1980. Bistveni elementi tega akta bodo analiza tveganja, odkrivanje nevarnosti in priprava ukrepov. Te zahteve ponuja **standard BS 8800**, ki obravnava sisteme vodenja varnosti in zdravja pri delu.

Kakovostno delo na vseh področjih

Tudi letos bomo nadaljevali aktivnosti pri obvladovanju kakovosti v delovnih procesih v vseh organizacijskih enotah, in sicer v skladu s standardom ISO 9001, ki smo ga pridobili leta 1998, s standardom ISO 14001, katerega usklajevanje je v zadnji fazi in naj bi ga pridobili v juniju letos, ter s standardoma BS 8800 in EN 45001, katerih certificiranje načrtujemo v prihodnjih letih.

Uvajanje sistema ravnanja z okoljem, ki ga predpisuje **standard ISO 14001**, bo potekalo po sistemu projektnega vodenja na več področjih in izdelanih bo več projektov in študij. Izvedeni bodo obratovalni monitoringi za tehnološke vode, hrup in emisije v zrak. Razvojno-raziskovalne naloge bodo usmerjene v razvoj tehnologij čiste izrabe premogov in čiščenje jamske vode. Ureditve sistema ravnanja z odpadki bo potekala v več fazah, in sicer najprej s postavitvijo sortirnice odpadkov, nato z izdelavo projekta za predelavo gradbenih odpadkov v mestni občini Velenje in nazadnje z organiziranjem projektantsko-konzultantske dejavnosti za ravnanje s sekundarnimi surovinami.

Diana Janežič

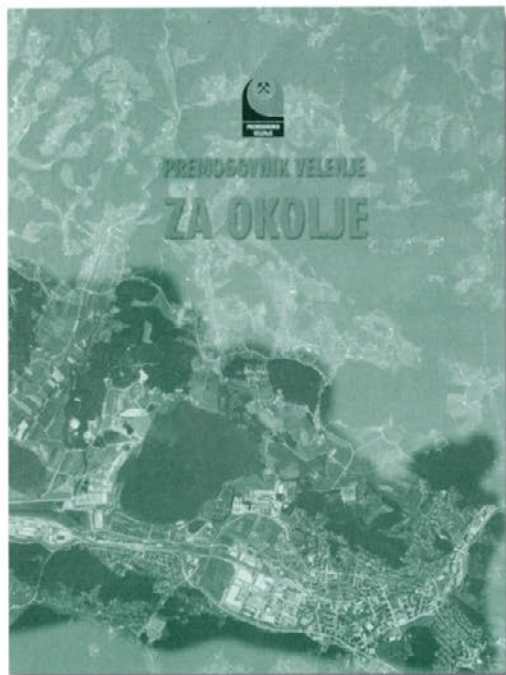
Načrtovan odkop premoga po jamah

delovišča	ton na leto	ton na dan
jama Preloge	1.292.240	5.499
jama Pesje	1.209.300	5.146
jama Škale	1.199.180	5.103
Priprave	149.280	635
skupaj	3.850.000	16.383

Presojevalci so ugotovili skladnost sistema ravnanja z okoljem v podjetju s standardom ISO 14001

Pozitivna ocena

16. in 17. maja sta v podjetju potekali redna presoja usklajenosti proizvodnje in celotnega sistema delovanja podjetja s standardom ISO 9001 ter hkrati certifikacijska presoja usklajenosti sistema ravnanja z okoljem s standardom ISO 14001. Obe presoji je opravil Slovenski inštitut za kakovost in meroslovje.

Mag. Slavko Plazar, svetovalec tehničnega direktorja za kakovost, je takole pojasnil namen presoje: "Naloga zunanjih presojevalcev je preveriti, ali potekajo procesi v podjetju skladno z zahtevami določenih standardov. Ti standardi so evropsko priznani. Na osnovi svojih ugotovitev podajo oceno skladnosti in priporočila posebni komisiji, ki na njihovi osnovi izda certifikat za določen standard oziroma potrdi skladnost s certifikatom, ki je že pridobljen. V našem primeru smo hkrati s certifikacijsko presojjo za standard ISO 14001 torej potrjevali tudi skladnost s standardi ISO 9001, saj smo ta certifikat pridobili že leta 1998."

Ugotovitve presojevalcev na zaključnem sestanku 17. maja so se nanašale na program presoje usklajenosti s standardom ISO 14001 na tistih področjih, na katerih v podjetju najbolj vplivamo na okolje. To so tako imenovani okoljski segmenti: voda, zrak, odpadki, nevarne snovi, transport, energija, hrup, razvoj, surovine, površina in seizmika ter podporno področje vsem prej navedenim izobraževanje in komuniciranje. Ob tem je bilo presojano tudi vodenje podjetja.

Presojevalci so podali pozitivne in negativne ugotovitve, na koncu pa so prevladale pozitivne, saj so presojevalci ugotovili, da smo se v Premogovniku Velenje zelo resno lotili vseh aktivnosti v projektu sistem ravnanja z okoljem in vanj vključili veliko, okoli 200 sodelavcev. Poudarili so, da smo odpravili vse neskladnosti in upoštevali vsa priporočila, ki so bila ugotovljena med zunanjo predpresojjo v aprilu. Pohvalili so zasnovo naših programov, ki z vsebino ter jasno opredeljenimi odgovornostmi in roki zagotavljajo, da bodo zastavljeni cilji pri ravnanju z okoljem doseženi. Posebej so pohvalili področje izobraževanja za sistem ravnanja z okoljem, ki sistematično poteka že od leta 1996 za vse nivoje zaposlenih v podjetju in

v vseh proizvodnih in poslovnih procesih. Na osnovi vseh teh ugotovitev so presojevalci zaključili, da v Premogovniku Velenje ne ugotavljajo posebnih odstopanj od standarda ISO 14001.

"Vesel sem, da je postalo delo v sistemu ravnanja z okoljem naša vsakodnevna naloga oziroma del naših vsakdanjih nalog. To pomeni, da smo zahteve standarda ISO 14001 že sprejeli kot filozofijo našega dela in odnosa do okolja, prav to pa je zahteva standarda.

Lani in letos smo posebno pozornost namenili usposabljanju sodelavcev kot notranjih presojevalcev. Ti so imeli v času notranje predpresoje in presoje nalogo na osnovi pripravljene dokumentacije preveriti ali se na posameznih področjih v podjetju stvari res odvijajo tako, kot je zapisano v dokumentih oziroma ali se v primeru neskladnosti sprejmejo ukrepi, ki naj bi jih odpravili in izboljšali stanje. To je tudi področje, ki ga zunanji presojevalci najbolj preverjajo, saj ne sme biti razkoraka med zapisanimi nalogami in tistimi, ki se dejansko izvajajo," je povzel ugotovitve presojevalcev mag. Plazar.

Zadovoljstvo vseh nosilcev okoljskih segmentov in vodstva podjetja, ki so prisostvovali zaključnemu sestanku z ugotovitvami presojevalcev, je povzel direktor podjetja **dr. Franc Žerdin**: "Za nami je del obsežne in zahtevne naloge, za katero v premogovništvu ne obstaja praksa. Tako smo mi v podjetju in tudi presojevalci opravili neke vrste pionirsko delo. Opravili smo veliko dela, vložili veliko znanja in vesel sem, da so aktivnosti za pridobitev okoljskega certifikata pri sodelavcih naletele na odobravanje in sodelovanje. S pridobitvijo certifikata ISO 14001 podjetje ne bo dosegalo večjega ekonomskega učinka, bo pa imelo urejen sistem ravnanja z okoljem, lažje bo komuniciralo z javnostmi in pridobilo še eno pozitivno točko pri vstopanju v Evropsko unijo."

Uradno poročilo o ugotovitvah zunanjih presojevalcev pričakujemo v podjetju v začetku junija, podelitev certifikata ISO 14001 pa načrtujemo v sklopu letošnjega praznovanja dneva rudarjev.

Diana Janežič

Načrt nove vizije

Začenja se druga stopnja projekta o preobrazbi poslovnega sistema Premogovnika Velenje

V Premogovniku Velenje letos nadaljujemo preobrazbo poslovnega sistema. Predstavitve projekta "preobrazba poslovnega sistema Premogovnika Velenje" je potekala 24. maja v predavalnici Višje strokovne šole Šolskega centra Velenje. Udeležili so se je svetovalci iz hiše ITEO, vodstvo Premogovnika Velenje in tim strokovnjakov iz podjetja, ki bodo sodelovali v drugi stopnji preobrazbe.

Uvodoma je direktor podjetja **dr. Franc Žerdin** naštel pomembne dokumente, ki jih moramo v podjetju izdelati še letos. To so: strateška politika Premogovnika v okviru Nacionalnega energetskega programa (NEP), razvojni načrti matičnega podjetja in njegovih hčerinskih podjetij, petletni delovni načrt poslovanja, referenčna projekcija poslovanja, program zapiranja Jame Škale, program reševanja naslednjih investicij ter program za preverjanje ustreznega števila zaposlenih.

Dr. Žerdin je podrobneje razložil vsebino osnutka Nacionalnega energetskega programa, ki nastaja že nekaj let in naj bi bil izdelan do oktobra letos. Program pripravlja Ministrstvo za gospodarske dejavnosti. Za Premogovnik Velenje so v programu pomembni: datuma odprtja trga električne energije za slovenske oziroma za evropske kupce (1.4.2001 oziroma 1.1.2003), določila sporazuma iz Kyota o 8-odstotni omejitvi emisij šestih toplogrednih plinov glede na leto 1990 ter ukinitve oziroma nadzorovanje subvencij za vse gospodarske dejavnosti v Sloveniji.

"Jasno je," je dejal dr. Žerdin, "da bo v prihodnje edini kupec velenjskega premoga šoštanjska termoelektrarna. Od njenih petih blokov prvi trije niso ekološko sanirani in nikoli ne bodo, življenjska doba pa se jim izteče leta 2011. Pričakujemo pa celo, da bodo že prihodnje leto v hladni rezervi. Bloka 4 in 5 sta ekološko sanirana, njuna življenjska doba pa je do leta 2017 oziroma 2023 in ni pričakovati, da bi jima jo podaljšali. Razvoj Premogovnika Velenje smo oprli na ta dejstva in že izdelali študijo o konceptu odkopavanja premoga od leta 2000 do 2025."

Drug pomemben dokument je razvojni načrt Premogovnika Velenje, ki bo izdelan za dobo desetih let, v njem pa bodo opredeljene aktivnosti pri odkopavanju premoga v "velenjski jami", pri zapiranju jame Škale, pri izločitvi območij Leženj in Gaberke ter opredeljena velikost proizvodnje premoga glede na proizvodnjo električne energije v TEŠ. Preučiti bo treba tudi posledice ukinitve prodaje premoga v široko potrošnjo.

Razvojni načrt podjetja mora vsebovati tudi analizo in načrtovanje zaposlovanja. "Že v letu 2002 predvidevamo večje upokojevanje delavcev, saj naj bi se na leto upokojilo od 150 do 210 delavcev. Načrtovati bo treba pravočasno in zadostno nadomeščanje upokojenih delavcev, kar ob sedanjem šolskem sistemu ne bo lahka naloga. Nerealna postaja zahteva po neprekinjeni rasti produktivnosti za 4 odstotke na leto, saj odkopavamo premog v vedno večjih globinah ter težjih odkopnih in klimatskih razmerah," je našteval dr. Žerdin.

Dr. Milan Medved, direktor razvojnega področja, je na predstavitvi projekta predstavil razvojno področje v novi vlogi in poudaril pomen decentralizacije in nove, programske organiziranosti podjetja. Slednja naj bi bila podprta s konceptom notranjega podjetništva in namenskim izobraževanjem.

Diana Janežič

Pred strokovnjaki podjetja je zahtevna naloga: izdelati načrt nove vizije podjetja.

Iz letnega poročila Republiškega rudarskega inšpektorata

Primerljivi smo tudi s svetom!

9. maja je bilo predstavljeno poročilo Republiškega rudarskega inšpektorata za leto 1999. O njegovih ugotovitvah smo se pogovarjali z vodjo službe varstva pri delu Francem Bahčičem. Povedal nam je tole!

Republiški rudarski inšpektorat v svojem poročilu ugotavlja, da se razmere na področju varstva pri delu v republiškem merilu izboljšujejo, da smo v pozitivnem smislu primerljivi tudi z Evropo in s svetom. V Premogovniku Velenje smo lani ob treh težjih nezgodah uspeli zadržati ugodno nizko število nezgod pri delu (211).

V razpravi ob predstavitvi poročila Republiškega rudarskega inšpektorata za lani pa je bilo poudarjeno!

Pri obravnavi RRI ugotavlja, da posebnosti, ki so se pojavile na tehnološkem področju, predvsem v prvi polovici leta, ko smo morali zaradi remonta v TEŠ prilagajati proizvodnjo, niso vplivale na poslabšanje stanja varnosti pri delu. Torej se je Premogovnik sposoben prilagajati spremembam v tehnološkem procesu.

Po številu zaposlenih predstavljamo delavci Premogovnika Velenje 55 odstotkov vseh, ki se v Sloveniji ukvarjajo z rudarstvom. Pri številu nesreč na področju rudarstva pa je naših samo 40 odstotkov vseh nesreč.

Primerjava zasavskih premogovnikov in našega premogovnika je sicer mogoča, vendar zaradi razlik v delovnih razmerah in drugačne organizacije dela največkrat ni realna.

Pri tem je treba poudariti dejstvo, da se je tehnološka raven proizvodnega procesa nenehno dvigala ne glede na stanje razmer v delovnem okolju. Razmere v de-

lovnem okolju pa so se gotovo izboljšale zaradi modernih tehnoloških prijemov.

Iz obravnave vzrokov in posledic težjih nezgod je razvidno, da se bomo morali še bolj posvetiti definiciji delovnega mesta in s tem povezanimi dokumenti, kot so razporeditev na delovno mesto, razmejitve odgovornosti, navodila za delo, posebni ukrepi.

Ob ugodnih rezultatih je še vedno izpostavljeno sorazmerno veliko število izgubljenih dni na nezgodo. Če upoštevamo samo število izgubljenih dni na nezgodo v lanskem letu, je bilo 26 dni na nezgodo, kar je sprejemljivo. Če pa upoštevamo tudi izgubljene dneve zaradi recidive v preteklih letih, je število izgubljenih dni res bistveno večje, kar 46 dni na nezgodo. Povedano je bilo, da premalo uporabljamo možnosti predpisov, ki omogočajo preverjanje odločitev zdravnikov v primerih dolgotrajnih bolniških staležev za nezgode, pri katerih ne gre za hujše posledice. Premalo smo aktivni tudi pri celovitem spremljanju posledic nezgod, ki so pomembna ekonomska kategorija.

Pri analizi zdravstvenega stanja je RRI v svojem poročilu uporabil naše podatke in jih po ustaljeni metodi preračunal na celotno število zaposlenih. Tako je prišel do podatka, da se je število zdravstvenih okvar pri zaposlenih povečalo za 6 odstotkov. Mi pa trdimo, da je treba ta preračun narediti samo na število pregledanih delavcev. V Premogovniku imamo namreč sorazmerno veliko število zunanjih delavcev, ki so

PROIZVODNJA APRIL 2000

OBRAT	PROIZVODNJA			RAZLIKA		ODSTOTEK		DOSEŽEN POVPREČEK
	osn. nač.	mes. nač.	doseženo	na osn. nač.	na mes. nač.	na osn. nač.	na mes. nač.	
PRELOGE	88.900	75.000	81.300	-7.600	6.300	91,45	108,40	5.081,25
PESJE + ŠKALE	202.900	210.000	3.220	-28.970	-3.880	101,59	98,15	12.883,00
PRIPRAVE	12.500	15.000	10.680	-1.820	-4.320	85,44	71,20	667,50
PREMOGOVNIK	304.300	300.000	298.100	-6.200	-1.900	97,96	99,37	18.631

zdravstveno pregledani na dve leti ali tri leta. Na ta način preračunani podatki pokažejo, da se je število zdravstvenih okvar povečalo le za 3 odstotke, kar ob dejstvu, da se naš delovni kolektiv stara in se nekatere zdravstvene okvare, kot sta sluh in vid, slabšajo tudi same po sebi, bolj ustreza dejanskemu stanju.

Lani sta bila sprejeta dva zakona - Zakon o varnosti in zdravju pri delu in Rudarski zakon - ki vsak po svoje obravnavata tudi varstvo pri delu in še bolj kot doslej razmejujeta površinski in jamski del premogovnika. Ker so bila v Premogovniku za dejavnosti, ki niso neposredno povezane s proizvodnjo premoga, ustanovljena hčerinska podjetja, je treba čimprej razmejiti pristojnosti med Republiškim rudarskim inšpektoratom in inšpekcijo dela. Z novo zakonodajo se področje varnosti in zdravja pri delu nekoliko drugače obravnava v podjetjih, ki niso vezana na rudarsko zakonodajo.

Ob sprejemanju podzakonskih aktov bo v prihodnje med Premogovnikom, Republiškim rudarskim inšpektoratom, Direkcijo za rudna bogastva in rudarskim organom še bolj potrebno sodelovanje pri pravočasnem selekcioniranju in tolmačenju množice predpisov, ki spremljajo ali bodo spremljali novo zakonodajo.

Na splošno za slovensko premogovništvo pa ugotavljajo, da se nadaljuje trend zmanjšanja števila nesreč v skupnem številu (indeks 99/96 je 61,5) in da tudi število nesreč s hujšim obsegom niha v obsegu dveh do devetih nesreč letno (indeks 99/96 je 88,9).

Po podatkih RRI, ki je izdelal primerjalno tabelo po mednarodnih virih, je v Sloveniji na področju rudarstva in varstva pri delu ugotovljeno zelo ugodno stanje v primerjavi z državami, v katerih je oboje na zelo visoki ravni. Iz prikazanega je razvidno, da je Slovenija na področju varstva in zdravja pri delu v rudarstvu že nekaj let primerljiva z državami Evropske zveze.

Dragica Marinšek

Nov delovni koledar 2000

Po sklepu vodstva podjetja je bil izdelan nov delovni koledar za leto 2000. Po njem naj bi delovno leto štelo 252 dni, od tega bo 226 dni delovnih, 11 dni bo praznikov, 6 dni bomo imeli kolektivne dopuste in 9 prostih dni bo plačanih kot 80-odstotne dneve z možnostjo prilagajanja operativnim potrebam.

Odločitev spada v sklop varčevalnih ukrepov, ki so nujni zaradi nižje cene premoga v letošnjem letu.

Po besedah mag. Marjana Kolenca, tehničnega direktorja podjetja, bomo skušali realizirati načrtovan odkop premoga, to je 3,850 milijona ton, z nižjimi stroški. "Odkopna fronta nam omogoča, da bomo načrtovano proizvodnjo dosegli v manjšem številu delovnih dni, hkrati pa bomo s takšno organizacijo dela prihranili pri stroških dela in materiala," je dejal mag. Kolenc.

Od junija do konca leta bodo tako prosti naslednji dnevi:

- junij - petek, **16. junij**, 80 % dnina, petek, **23. junij**, neplačan prost dan
- julij - sobota, **8. julij**, 80% dnina, petek, **21. julij**, neplačan prost dan, petek, **28. julij**, 80% dnina
- avgust - ponedeljek, **14. avgust**, in petek, **18. avgust**, neplačan prost dan, sreda, **16. avgust**, in četrtek, **17. avgust**, 80% dnina
- september - petek, **1. september**, 80% dnina
- oktober - petek, **6. oktober**, 80% dnina in ponedeljek, **30. oktober**, neplačan prost dan
- november - četrtek, **2. november**, 80% dnina, petek, **3. november**, neplačan prost dan
- december - petek, **1. december**, 80% dnina, sreda, četrtek in petek, **27., 28. in 29. december**, kolektivni dopust.

PROIZVODNJA MAJ 2000

OBRAT	PROIZVODNJA			RAZLIKA		ODSTOTEK		DOSEŽEN POVPREČEK
	osn. nač.	mes. nač.	doseženo	na osn. nač.	na mes. nač.	na osn. nač.	na mes. nač.	
PRELOGE	102.900	100.000	85.550	-17.350	-14.450	83,14	85,55	4.278
PESJE + ŠKALE	255.300	260.000	249.190	-6.110	-10.810	97,61	95,84	12.480
PRIPRAVE	11.000	14.000	13.660	2.660	-340	124,18	97,57	683
PREMOGOVNIK	369.200	374.000	348.400	-20.800	-25.600	94,37	93,16	17.420

Razglasitev evropskih muzejev
leta 2000

Zmage ob Renu

Sonce je neusmiljeno žgalo in na vrhu 117 metrov visokega Gasometra (naprave, kjer so utekočinjali plin, ki je prihajal iz koksarn), bi bilo peklenko vroče, če ne bi iz porenskih ravnin pihljaj blagodejen veter. Pogled na pokrajino je bil fantastičen in bi bil verjetno še lepši, če se ne bi oko, na vsakih nekaj kilometrov, zaletelo v zgradbe največjih železarn, termoelektrarn in premogovnikov, kar jih imamo v Evropi. Pod nami smo opazovali vrvež v drugem največjem nakupovalnem centru Stare celine, ki je nastal na področju, kjer je še pred leti obratovala velikanska jeklarna.

Bili smo v Oberhausnu, v Severnem Porenju in vodič nam je pripovedoval zgodbo o prestrukturiranju gospodarstva v tej regiji. Njegovo kriljenje z rokama ob razlagi je razodevalo, da je to vprašanje za prebivalce te pokrajine zelo pomembno in prav nič enostavno. Vodič ni vedel, da mi je njegova pripoved še posebej pisana na kožo, saj se je njegova zgodba zelo navezovala na delovanje našega muzeja in premogovnika.

Udeleženci podelitve evropskih nagrad za muzeje v letu 2000 smo sicer v Bonn prispeli dva dni prej in naš čas je bil popolnoma izpolnjen s predstavitvami nominiranih muzejev. Predstavljenih je bilo 49 muzejev iz vse Evrope in njihova raznolikost je bila presunljiva. V 10-minutnih intervjujih so vodilni uslužbenci muzejev ocenjevalcem odgovarjali na vprašanja, v ozadju so se vrteli diapozitivi s predstavitvami stalnih in občasnih razstav. Ko sem odhajal iz Velenja, sem vedel, da imamo dober muzej, ampak ko se soočiš s tako bogatimi idejami, predanim delom, kreativnostjo in inovativnostjo, potem veš, da so drugi najmanj tako dobri kot ti.

Mi smo kandidaturo Muzeja premogovništva Slovenije za evropski muzej leta sicer vložili za naslednje leto, z namenom, da prej preverimo ali smo muzej naredili tako kot zahteva stroka. Del odgovora na vprašanje ali je muzej ustrezen, dobiš neposredno od obiskovalcev in iz knjige vtisov, dober pokazatelj je včasih tudi obisk v muzeju, ampak na koncu je vendarle Evropski muzejski forum tisti, ki najbolj objektivno oceni vse strokovne in upravljalške funkcije muzeja. In zato niso bile krive samo neznošne vroče noči v Bonnu, da sem zelo, zelo slabo spal, bolj me je skrbelo to, da se je za naslednje leto prijavilo rekordno število muzejev. Za vsak muzej, ki se prijavi, je v taki konkurenci velik uspeh že nominacija za najboljši muzej leta.

No, in potem je sledil sobotni večer, 13. maja, ko je napetost dosegla vrhunec ob podelitvi nagrad. Izročala jih je belgijska kraljica Fabiola, ki je pokroviteljica Evropskega muzejskega foruma. Zelo krhka figura njenega veličanstva je dostojanstveno

delila nagrade, mi pa smo se zabavali, saj se je med nagrajenci jasno videla razlika med pripadniki narodov, ki so vajeni narediti poklon njenemu veličanstvu, in med tistimi, ki ne premorejo te tradicije. Absolutno najboljši muzej je postal Guggenheimov muzej v Bilbau v Španiji. Muzej je prej pustil pokrajini prinesel ekonomski preporod, milijon obiskovalcev v enem letu pa je vplačalo toliko vstopnine, da so lahko pokrajini Baskiji vrnilo 100 milijonov dolarjev začetnega kapitala.

Nagrado Sveta Evrope je prejel muzej Flandrijska polja v Ypresu v Belgiji za presunljivo pripoved o I. svetovni vojni in jasno sporočilo – nikoli več vojne. Industrijski muzej v Kerkradeju na Nizozemskem pa je postal najboljši tehnični muzej (velik del svoje zbirke so namenili tudi rudarstvu). Podeljenih je bilo še nekaj drugih nagrad muzejem, ki so navdušili komisijo EMF-a.

Čeprav so imeli poraženci nekoliko daljše obraze kot običajno, mislim, da smo lahko iz Bonna vsi odšli kot zmagovalci. Naši gostitelji so bili izredno prijazni (v razmišljanju, da je pivo zdravilo, so zelo podobni nam), poslušali smo prvovrstne predavatelje, spoznali iskrene prijatelje in videli del evropske zgodovine. Naš čas se vrti zelo hitro, zato se moramo temu primerno hitro prilagajati, je bila ena izmed lekcij foruma. Tudi v Bonnu so to morali storiti, ko so vlado, predsednika in parlament preselili v Berlin. Mesto je dobilo popolnoma drugo identiteto.

Ko je vlak čez dolino ob Renu drvel proti Frankfurtu in sem imel priložnost videti, kako strmi so lahko vinogradi, od koder prihaja rizling, so mi misli še enkrat ušle v Severno Porenje. Tam so se pred 200 leti bali rudarjev, kovačev in železarjev, ki so prinašali v kmetijsko pokrajino industrijski razvoj. Sedaj premagujejo strah pred internetom, modernimi tehnologijami, borzo in izzivi novega časa. Zmaga nad temi strahovi je mnogo pomembnejša, kot so zmage njihovih nogometnih klubov, ker pomeni novo delo in preživetje.

Ob Renu pa niso vedno zmagovali le Nemci. Pri Remagnu so leta 1945 zmagali Američani in osvojili most, ki jim je utrl pot v notranjost Nemčije. To so poimenovali čudež pri Remagnu. Podoben čudež bomo drugo leto v konkurenci 70 evropskih muzejev, za kakršnokoli nagrado, potrebovali tudi mi. V začetku septembra nas bo obiskal dr. Massimo Negri, ki je direktor Evropskega muzejskega foruma in na pamet ve, kaj nas bo vprašal. Več kot pet let

že teče projekt Muzeja premogovništva Slovenije in v njem je sodelovalo veliko število strokovnjakov, zato ne dvomim, da bo gospod Negri odšel iz Velenja prijetno presenečen. Naša zmaga pa bo že v tem, če bo ocenil, da imamo tako urejen muzej, kot si ga zamišlja Evropski muzejski forum.

Peter Pušnik, direktor Muzeja premogovništva Slovenije

Podzemni svet mami radovedneže

Z odločitvijo za ureditev podzemnega muzeja, ki bi prikazoval razvoj slovenskega premogovništva v opuščeni jami Škale v Velenju, so se trije njegovi ustanovitelji Premogovnik Velenje, ki je upravljalec muzeja, Muzej na gradu, ki skrbi za strokovni razvoj muzeja, in Mestna občina Velenje, ki je lastnica zbirke, nadejali velikega obiska. Ta je v osmih mesecih, odkar je Muzej premogovništva Slovenije odprt, presegel vsa pričakovanja, saj so 24. maja zabeležili že 20.000 obiskovalca. Muzej je obogatil turistično ponudbo Šaleške doline in cele Slovenije in se je kot kaže trdno prijel, saj ni dneva, ko se ne bi trlo obiskovalcev.

Za to je vodstvo muzeja tudi veliko naredilo in ima še veliko načrtov. Muzej premogovništva Slovenije najdete med drugim v katalogu slovenskih železnic, njegov ogled je sestavni del programa obveznih srednješolskih vsebin, v osnovnošolske programe pa je vključen v ponudbi naravoslovnih dni. Še letos bo skupaj z rudarskima muzejema v Idriji in Mežici povezan v tehnično transverzalo. Vsi trije muzeji bodo izdali prospekt in plakat v štirih jezikih za trženje muzejev v tujini. Velenjski muzej že intenzivno trži na avstrijskem Koroškem, prek sodelovanja z ministrstvom za znanost in tehnologijo ter centrom za šolske in obšolske dejavnosti pa imajo zagotovljen obisk več skupin že za drugo leto.

Muzej premogovništva Slovenije svojo ponudbo nenehno širi. Spomladi je svojo več ali manj dokončno podobo dobil podzemni del zbirke, do sredine junija pa bo zaokrožena tudi zunanja zbirka. Uredili bodo tipično rudniško stanovanje iz sredine tega stoletja, s preselitvijo celotne zbirke z Velenjskega gradu, kjer je bil muzej premogovništva od leta 1957 do lani, pa bosta prikazana razvoj slovenskega premogovništva od njegovih začetkov in zgodovina uporabe premoga v svetu. V muzeju zastavljajo tudi razstavno politiko,

saj naj bi prihodnje leto del zunanjega dela muzeja zaživel kot razstavišče.

V Muzeju premogovništva Slovenije so poleg tega že v prvem letu svojega delovanja vložili kandidaturu pri Evropskem muzejskem forumu za evropski muzej leta 2001. Letos v drugi polovici leta jih bo obiskala ocenjevalna komisija, ki bo ocenila strokovne in upravljalske funkcije muzeja. /dj/

Muzej premogovništva Slovenije si je v osmih mesecih ogledalo 20.000 obiskovalcev

Na markici, ki jo prejme pred odhodom na ogled podzemnega muzeja vsak obiskovalec, je imel številko 20.000 zapisano Dušan Klančičar iz Zagorja ob Savi. Premogovništvo mu torej ni neznano, pa vendar je pred ogledom velenjskega premogovniškega muzeja dejal, da se z radovednostjo spušča v jamo. Dragica Kotnik in dr. Milan Medved sta čestitala in nagradila še dva gosta, in sicer Jasno Košuta iz Tolmina kot 19.999 obiskovalko (na levi) in Meto Kragovič-Karničnik (na desni) iz Velenja kot 20.001 obiskovalko. Vsi so za darilo dobili drugi del knjige Zgodovina Premogovnika Velenje.

30-letnica mature dijakov
Rudarske tehniške šole,
generacije 1965/70

Neka druga šola

Fiesa, 6. maja. Lep pomladni dan. Ravno prav sončen za poležavanje na plaži, pa tudi za sprehod. Ni prevroče, prijetno toplo je. Pravijo, da ima morje 19°C. Koliko je to? Toliko, da se trije okorajžijo in skočijo vanj. Brrrr... Za večino premalo stopinj, zato raje ostajajo na suhem, na soncu, željni morja pa ga okušajo bolj ogretega v pokritem bazenu hotela Barbara.

V hotelu pa je manjša skupina ljudi, ki jim za temperaturo morja in ogrete skale na plaži ni veliko mar. Posedajo za združenimi mizami na terasi hotela in pričakujoče pogledajo vsakega, ki se do terase povzpne po stopnicah. Skoraj vsak je pravi. Sošolec s soprogo ali tudi ne. Stiski rok, nasmehi in pozdravne besede: "Pozdravljen, kako si, sta dobro vozila?" In odgovori: "Srečno, kako je, oh, vi že uživate, joj, je toplo, tule se pa prileže sedeti..."

Sošolci, generacija Rudarske tehniške šole 1965/70 so in se srečujejo na obletnici mature vsako leto. Med njimi jih je tudi 11, ki so doma v Velenju ali bližnji okolici, precej pa jih je zaposlenih v Premogovniku Velenje, tako da se srečujejo tudi med obletnicami. Zato ni tistih tipičnih pogledov, ki so sicer značilni za sošolce, ki se dolgo ne vidijo, češ: "Kdo je to?" in "Ali me ne poznaš?" A priložnost je bila kot naročena za pomenek o vsem, o čemer se v službenem času ali hitenjih po mestu ne utegnejo pogovoriti. Z njimi so tudi trije profesorji: Vinko Šmajš, ki jih je učil ruščine, Marjan Pistotnik, ki je poučeval telovadbo in Božo Lednik, ki je predaval mehaniko in fiziko in bil v tretjem in četrtem letniku tudi njihov razrednik.

Bila pa je letošnja obletnica mature nekaj posebnega. Bila je trideseta. "Veliko po-

meni, če se nekdo s ponosom spominja šole, ki jo je obiskoval. Vsi sošolci smo še živi in bolj ali manj zdravi, kar nas tudi veseli," je za uvod na slovesni večerji tisti večer dejal Franc Žerdin. Doktor rudarstva in direktor Premogovnika Velenje, ki je bil tisti večer samo sošolec, kot je poudaril. In povedal še veliko več, saj je pripravil bogat pregled njihovega petletnega šolanja in življenja med leti 1965 in 1970.

Bila so to leta, ko so imeli dijaki poleg teoretičnega pouka v šoli veliko praktičnega dela v jamah in delali z ramo ob rami s klenimi, včasih robato hudomušnimi, vendar po srcu dobrimi in poštenimi rudarji. Stanovali so v domu učencev, kjer je bila vzgoja strogo vojaška; učili so jih zlagati obleko v omare, postiljati postelje 'na rob', čistiti prostore in pravočasno, že ob devetih prihajati domov. Z vsem tem so dobivali tudi 'vzgojo srca'.

"Vedno bolj sem prepričan, da so današnje generacije dijakov v primerjavi z nami prikrajšane za mnogo stvari, ki so našo osebnost bogatile. Včasih skoraj ne morem verjeti, da smo uspeli ustvariti šolski sistem, v katerem se študent rudarstva šele v tretjem letniku fakultete prvič sreča z jamo, in še to le na ekskurziji. Mi smo že v času šolanja pridobili veliko praktičnega znanja in izkušenj in okusili prave, težke jamske razmere. Pri praktičnem pouku smo bili ocenjevani za pridnost, kvaliteto, uspešnost, varnost in vedenje. In dobre ocene ni bilo lahko dobiti!"

Vse to je med drugim povedal Franc Žerdin. Zaželel je vsem veliko zdravja in čim manj slabih posledic 'Abrahamovih let', s katerimi se je večina med njimi že srečala, ter vse dobro tudi že dvema upokojenima sošolcema. In vse to je bilo šele prava iztočnica za pogovor, obujanje veselih in žalostnih spominov na dogodke in ljudi, na vragolije v šolskih klopeh in v internatu, na težke ure dela v jami, na izpite, na (ne)uresničene sanje in želje iz mladih let.

Eni so omagali prej, zadnji ko se je v Fiesi že svitalo.

V generaciji 1965/70 so bili dijaki:
Marjan Areh, Franc Djura, Viktor Hriberšek, Mirko Jegrišnik, Zvonko Korenjak, Jože Kožar, Štefan Meršak, Ivo Mešelj, Jože Mrz, Borivoj Oprešnik, Vinko Ring, Anton Špeh, Ferdo Učakar, Feliks Zamuda, Frančišek Zavašnik, Franc Žerdin, Franc Žgank, pa še Matjaž Klemenčič, Milan Razpotnik, Andrej Kobale, Jeromel, Osojnik in še drugi.

Diana Janežič

Črna prst vabi

Romarski kraj botanikov

Julius Kugy, navdušen planinec in raziskovalec Julijskih Alp, je v svoji knjigi iz minulih dni zapisal: "Gorska flora je bila tista, ki me je vodila v doline in vršace vaše svetle domovine. Na to mislim vedno z veliko hvaležnostjo." In kako prav je imel. Na travnatih pobočjih Spodnjih Bohinjskih gora v začetnih poletnih mesecih brsti in cveti množica rožic vsemogočih barv.

Naša pot na Črno prst se bo pričela v kraju Rut (670m), v Baški grapi. Naselje je ustanovil oglejski patriarh v 13. stoletju, ko je tukaj naselil kmete s Tirolske kot tudi še v več drugih krajev tod okoli. Bili so oproščeni nekaterih fevdalnih obveznosti. Še sedaj stoji iz tistih časov sredi vasi ogromna lipa.

Nadaljevali bomo proti bližnjemu zaselku Grantu, ki leži raztresen po senožetih. Te se najprej le rahlo dvigajo, nato pa preidejo v zelo strm breg. Kmetje so kosili travo z derezami na nogah. Danes je nekaj teh strmali že opuščeni. Visoko nad nami se bo razprostiral celotni greben Spodnjih Bohinjskih gora: od Vogla preko Rodic nam nami in Raskovca do Črne prsti in dalje tja do Koble in Bače. Malo višje nas bo sprejel bukov gozd, vendar nas ne bo dolgo hladil. Kmalu bomo na strmih travnatih vesinah in se v ključih približevali Rodici (1962m), ki je pozimi raj za turno smučanje.

Srečali bomo mulatero, ki prečka celotno pobočje in je ponekod še dokaj dobro ohranjena. Nadaljuje se proti planini Razor in nato dalje proti Krnu. Po štirih urah hoje bomo dosegli vrh in se priključili Slovenski planinski transverzali. Pogled se nam bo prevesil še na severno stran, proti Bohinju in celi plejadi julijskih vršacev. Za nami bo lepo viden celotni vzpon, spodaj pa raztresene kmetije Granta, Ruta in sosednjih vasic.

Z vrha Rodice drži pot po ozkem grebenu, vendar je dobro nadelana. Kar nekaj vrhov bomo prečkali ali obšli: Raskovec, Matajurski vrh, Poljanski vrh, Konjski vrh, Četrtr. Pot se precej zniža, do prelaza Vrata. Pred nami bo le še nekaj strmih serpentin, zoprnih zaradi prejšnje lahkotne hoje navzdol in pred nami se bo pojavil dom Zorka Jelinčiča (1844 m), imenovanega po primorskem planincu in tigrovcu.

Naslednji dan bomo pot nadaljevali proti vzhodu, proti Kobli. Srečali bomo odcepe poti v Baško grapo, proti Bohinjski Bistrici, od koder pride tudi največ obiskovalcev (najkrajša in najlažja pot). Čeprav bomo sledili oznakam Slovenske planinske

transverzale, bo pot malo obljudena. Res ni tako razgledna, kot je bila prejšnji dan, vendar je zanimiva. Razgled nam bo zakrival hrib Šoštar (1647 m), čigar pobočje bomo prečkali in Črna gora na nasprotni strani. Hoja ponekod po mulateri je lagodna in se venomer spušča. Najnižja točka je na prelazu Kal (1364 m), kjer je še zadnji odcep proti Bohinjski Bistrici. Ta kotanja je porasla z drevjem.

Rahel vzpon na Koblo (1499 m) nas z ničemer ne opozori, da je gora globoko v nedrjih ranjena. Vrh Koble je zanimiv, ker južna stena strmo pada v dolino Bače. Kot iz letala lahko opazujemo hiše spodaj. Na poti proti sedlu Vrh Bače se menjujejo kotanjaste senožeti in smrekovi gozdovi. Preval Vrh Bače (1281 m) je prastar prehod iz Bohinja na primorsko stran. Čezenj je v preteklih stoletjih na plečih nosačev in tovrstne živine romala večina izdelkov bohinskega železarstva. Opazili bomo nekaj razpadajočih vojaških objektov, v enem okroglem bunkerju celo nekdo živi. Na prevalu bomo zapustili Slovensko planinsko pot in se povzpeli proti vrhu Možica (1602 m) ter se po smučišču napotili do koč na Soriški planini, kjer bo čakal tudi avtobus. Ta dan bomo hodili približno 5 ur.

Pot spada med lahke in zelo razgledne. Samo del poti med Rodico in Raskovcem, ki pelje po ozkem grebenu, je potrebna večje pozornosti. Večja nevarnost zdrsa obstaja v mokrem vremenu. Upoštevati je treba tudi dejstvo, da po teh vrhovih poteka meja med toplo Primorsko in mrzlo Gorenjsko.

Pot zelo priporočam vsem planincem. Zato vas vabimo, da se nam pridružite **25. in 26. junija** in da skupaj doživljamo planinske lepote. Več informacij boste lahko prebrali na plakatih. Vodile nas bodo vodnice Marjana Borovnik, Zinka Ribič in Jana Jelenko.

Franc Maršnjak

Črna prst je zaradi bogastva rož romarski kraj botanikov.

Atletski miting v počastitev dneva rudarjev

Nočna atletska predstava

Tudi letos pripravlja AK Velenje nočni miting v počastitev dneva rudarjev. Na sporedu bo v petek, 23. junija. Kolesa organizacijskega komiteja se že vrtijo s polno paro. Organizacija takšnega mitinga namreč ni mačji kašelj, saj je treba k sodelovanju povabiti atlete iz cele Evrope, pa še atlete iz Kenije, Namibije in še od kod drugod.

Jasno je, da bodo na mitingu nastopili skoraj vsi slovenski reprezentanti z domačinko Jolando Čeplak na čelu. Tako lahko gledalci ponovno pričakujejo veliko nočno atletska predstavo. Atleti se bodo potegovali za bogate praktične nagrade, veliko med njimi - tako domačih kot tujih - pa bo ta tradicionalni miting skušalo izkoristiti tudi za doseganje norm za olimpijske igre v Sydneyu.

Na velenjskem mitingu bo tudi letos tek na 1500 metrov posvečen spominu na dolgoletnega trenerja in starosto slovenskih in velenjskih trenerjev Valterja Štajnerja. Organizatorji bodo za to disciplino skušali poiskati kar se da dobre altete.

Seveda pa organizatorji niso pozabili tudi na gledalce, saj bodo žrebali vstopnice in pripravili lepe nagrade. Ljubitelji atletike že sedaj vabimo na dve uri športnih užitkov na velenjski mestni stadion. Atletski miting v počastitev dneva rudarjev se bo začel v petek, 23. junija, z otvoritveno slovesnostjo ob 19.45.

Viki Poznič

Zahvala

Ob izgubi moje mame

Antonije Matko

se zahvaljujem sodelavkam in sindikalni podružnici Strokovnih služb za darovano cvetje in sveče.

Cvetka Matko

Zahvala

Ob smrti mojega očeta

Alojza Salobirja

se zahvaljujem rudarski godbi za odigrane žalostinke, častni straži za poslednje slovo, sindikalni podružnici HTZ za darovani venec, sodelavcem zaščitnih sredstev za denarno pomoč in izrečena sožalja ter vsem, ki so očeta pospremili na njegovi zadnji poti.

sin Alojz z družino

Zahvala

Ob izgubi moje mame

Mevle Melić

se iskreno zahvaljujem sodelavcem rudarske projektive za denarno pomoč in izrečena sožalja ter sindikalni podružnici Strokovnih služb za darovano cvetje.

sin Nahid Melić z družino

Zahvala

Ob smrti mojega očeta

Franca Dreua

se zahvaljujem sodelavcem Klasirnice - izvoz Pesje za sožalje in sindikalni podružnici Klasirnice za darovani venec.

sin Branko Dreu

Zahvala

Ob izgubi mojega očeta

Jožeta Šventa

se zahvaljujem sindikatu in sodelavcem v strojni projektivi in v strojni pripravi dela za denarno pomoč in izrečena sožalja.

sin Srečko

Zahvala

Ob smrti našega dragega

Jakoba Javornika

se zahvaljujemo godbenikom, častni straži in pevcem ter vsem, ki so ga pospremili na njegovi zadnji poti in nam izrekli sožalja.

vsii njegovi

Letos 1. julija popoldne

Praznovali bomo
40. skok čez kožo

Organizacija praznovanja dneva rudarjev je vsako leto v rokah organizacijskega odbora, ki ga sestavljajo vodstvo podjetja ter posamezniki, ki imajo v okviru praznovanja določene obveznosti; skrbijo za pripravo mladih rudarjev na skok, za varnost in promet med parado in na prireditvi, za kulturne prireditve, gostinske storitve, obveščanje o prireditvah in podobno. Odbor ima vsako leto drugega predsednika in letos je to mag. Marjan Hudej, ki je sicer v odboru že vrsto let zadolžen za pripravo in izvedbo ceremoniala skoka čez kožo. Takole je predstavil program letošnjega praznovanja!

Rudar: "Letos bomo osrednjo prireditev 40. skok čez kožo izvedli v soboto, 1. julija. Zakaj ne 3. julija, kot je bilo večino let dosedaj?"

Mag. Hudej: "Vedno, ko 'pade' datum 3. julij blizu konca tedna, je organizacijski odbor pred nalogo, da pripravi ustrezen urnik prireditev in osrednjega praznovanja, ki bi bil vsem povšeči. Poglejmo, kako je to letos: če bi bilo praznovanje prav na dan rudarjev, to je 3. julija, bi bilo to v ponedeljek.

Zaposleni v Premogovniku smo ta dan prosti, načrtovan je tudi prost naslednji dan, saj se družabno srečanje po skoku čez kožo navadno zavleče v jutranje ure. Pred ponedeljkom bi bili prosti še sobota in nedelja, v delovnem koledarju za letos pa smo načrtovali celo prost petek, 30. junij. Tako bi bilo prostih kar pet zaporednih dni, ki bi marsikoga odvedli že na dopust.

Organizacijski odbor pa mora poskrbeti, da je urnik pripravljen tako, da ni prevelika ovira za vse udeležence praznovanja. Zato smo se odločili, da bo praznovanje v soboto, 1. julija in bo trajalo cel dan.

Dopoldne bomo sodelavcem, ki so v podjetju neprekinjeno zaposleni 20 let, podelili priznanja, prav tako bodo priznanja dobili jubilarji jamske reševalne čete, popoldne bo parada in skok čez kožo, zvečer pa družabno srečanje ob Škalskem jezeru.

Za popoldanski termin skoka čez kožo smo se odločili zato, da ne bi bilo prevelikega presledka med običajnim dopoldanskim doganjem na stadionu ob jezeru in večernim družabnim srečanjem. Zdaj si bosta obe prireditvi sledili in ker sta praktično na istem območju, menimo, da bo za marsikoga to privlačnejše."

Rudar: "Kaj se bo torej dogajalo v soboto, 1. julija?"

Mag. Hudej: "Jutro se bo začelo s tradicionalno budnico in igranjem godbe na nekaterih mestih v Velenju. Ob 10. uri se bo začela omenjena svečanost za jubilarje v Domu kulture. Ob 17. uri se bodo na Titovem trgu začeli zbirati udeleženci parade in ob 17.30 bo parada krenila po običajni poti proti mestnemu stadionu. Na njem se

bo ob 18. uri začel 40., jubilejni, skok čez kožo. Po programu so, seveda, vsi gledalci vabljeni na veselični prostor ob Škalsko jezero.

Enak program bo tudi v primeru močnega dežja, le da bomo v tem primeru uniformirane rudarje na prizorišče prepeljali z avtobusi, družabno srečanje pa bo v Beli dvorani. Gledalci pa so tako v vsakem primeru na pokritih tribunah in ker je letos prireditev popoldne, jih letos tudi sonce - na katerega znova računamo - ne bo žgalo."

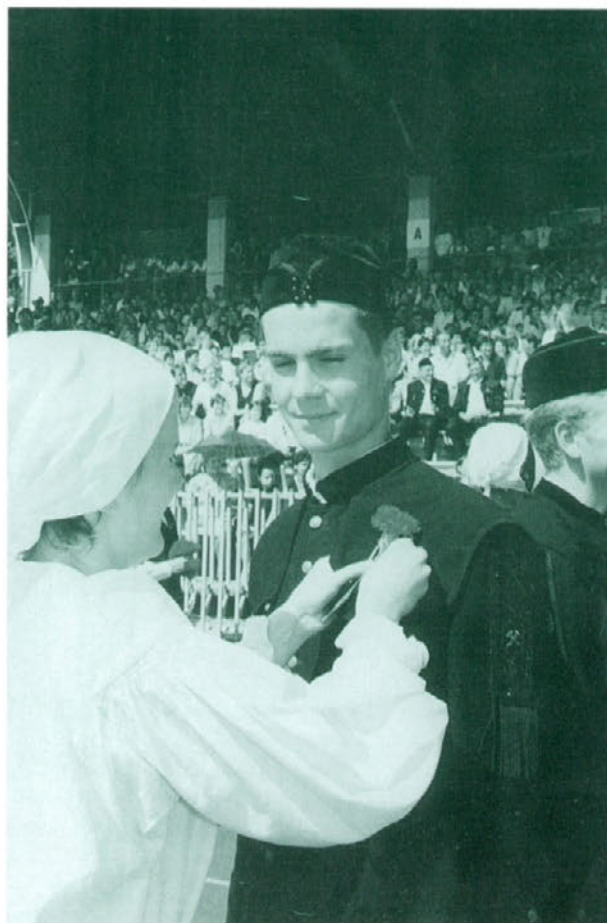
Rudar: "Eden najlepših delov osrednje prireditve je gotovo parada uniformiranih rudarjev po mestnih ulicah. Koliko rudarjev je ponavadi v njej?"

Mag. Hudej: "V paradi je vsako leto med 300 in 400 uniformiranih rudarjev. Ob tem jih je večina upokojenih rudarjev, saj jim sodelovanje v paradi pomeni tudi stik s podjetjem, z nekdanjimi sodelavci.

Zanimivo je, da se aktivni delavci, ki imajo uniforme, parade udeležujejo v veliko manjšem številu. Letos smo jih zato v podjetju prek njihovih vodij posebej povabili v letošnjo parado."

Naj bo ta zapis vabilo vsem, ki imate rudarsko uniformo, da stopite v soboto, 1. julija, v parado, vsem, ki vam dan rudarjev nekaj pomeni, pa, da ga praznujete skupaj z delavci Premogovnika Velenje. /

Diana Janežič

Dan rudarjev

Odbor za pripravo praznovanja dneva rudarjev
vas vabi na prireditve
ob jubilejnem, 40. praznovanju
dneva rudarjev:

razstava likovnih del šoloobveznih otrok
v izložbah trgovin, po 16. juniju

odprtje razstave ustvarjenih del v **likovni koloniji**
v soboto, 17. junija, ob 19. uri v Muzeju premogovništva Slovenije

srečanje upokojenih delavcev Premogovnika Velenje
po 3. juliju 1999 v četrtek, 22. junija, ob 19. uri v restavraciji Jezero

mednarodni atletski miting
v petek, 23. junija, ob 20. uri na mestnem stadionu

odprto teniško prvenstvo
Velenja za otroke, stare do 12 let, od četrтка, 27. junija,
do sobote, 1. julija, na teniških igriščih TRC Jezero

podelitev certifikata ISO 14001,
novinarska konferenca in odprtje nove prezentacijske dvorane
v četrtek, 29. junija, ob 9. uri v upravni zgradbi v Prelogah

srečanje delovnih jubilarntov in jubilarntov jamske reševalne čete
v soboto, 1. julija, ob 10. uri v Domu kulture

parada,
zbor v soboto, 1. julija, ob 17. uri na Titovem trgu

40. skok čez kožo
v soboto, 1. julija, ob 18. uri na mestnem stadionu; častni skok čez kožo bo
opravil Karl Drago Seme, slavnostni govornik bo
direktor Premogovnika Velenje dr. Franc Žerdin

družabno srečanje delavcev in upokojencev Premogovnika Velenje
v soboto, 1. julija, od 19.30 dalje ob Škalskem jezeru

nočna smučarska skakalna tekma za rudarsko svetilko
v petek, 7. julija, ob 20. uri v skakalnem centru pod Velenjskim gradom